

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – PROSINEC 2015

1. 12. ve 21.00 SEČ
15. 12. ve 20.00 SEČ
30. 12. v 19.00 SEČ

Platí na celém území ČR
Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

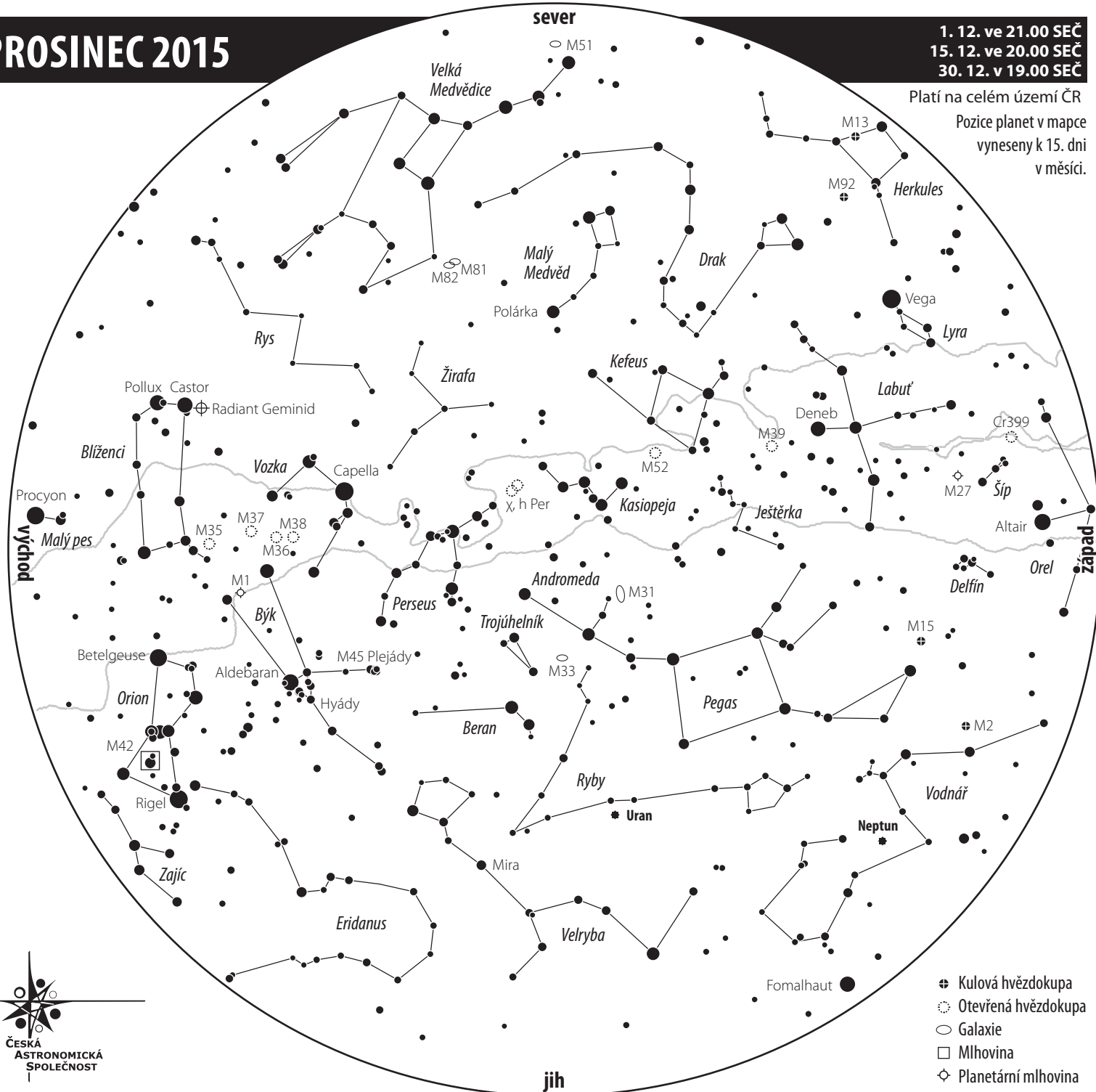
- Merkur – koncem měsíce nad jihozápadním obzorem
- Venuše – ráno nad jihovýchodem
- Mars – na ranní obloze
- Jupiter – ve druhé polovině noci
- Saturn – ráno nad jihovýchodem
- Uran – v první polovině noci v Rybách
- Neptun – na večerní obloze ve Vodnáři

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

- 3. Měsíc v poslední čtvrti (07.40 UT)
- 4. Konjunkce Měsíce s Jupiterem (2,3°)
- 5. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 404 800 km)
- 6. Konjunkce Měsíce s Marsem (0,6°)
- 9. Planetka č. 16 Psyche v opozici se Sluncem
- 11. Měsíc v novu (10.29 UT)
- 14. Maximum bohatého meteorického roje Geminid, roj produkuje jasné, středně rychlé meteory, frekvence až 120 meteorů za hodinu
- 18. Měsíc v první čtvrti (15.14 UT)
- 19. Konjunkce Merkuru s Plutem (3,8°)
- 21. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 368 417 km)
- 22. Zimní slunovrat (04.48 UT)
- 23. Zákryt Hyád Měsícem včetně Aldebaranu
- 25. Planetka č. 27 Euterpe v konjunkci se Sluncem
- 25. Měsíc v úplňku (11.11 UT)
- 29. Merkur v největší východní elongaci

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz
a www.udalosti.astronomy.cz

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ NÁMĚTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – PROSINEC 2015

Planety

Na prosincové večerní obloze spatříme koncem měsíce nízko nad jihozápadním obzorem **Merkur**. Při maximální východní elongaci, která nastává 29. 12. bude planeta na konci občanského soumraku ve výšce 6° nad obzorem s jasem $-0,4^m$. Z dalších planet večerní obloha nabízí pouze nevýrazný **Neptun** ($7,9^m$, $\varnothing 2,4''$) v souhvězdí Vodnáře k jehož vyhledání je nutný alespoň triedr či malý dalekohled. Lépe je na tom jasnější **Uran** v Rybách – ten můžeme na tmavé obloze vidět i neozbrojeným okem ($5,8^m$, $\varnothing 3,5''$) a zapadá až po půlnoci. To již můžeme nad východem spatřit **Jupiter**. Jeho pozorovací podmínky se stále zlepšují, kulminuje ráno, kdy se již vyplatí na něj namířit dalekohled. Pozice nejjasnějších trabantů umí zobrazit různé aplikace do chytrých telefonů nebo je najdeme na webu, stejně jako jejich vzájemné úkazy a časy přechodů GRS (např. rubrika Vesmírný týden na www.astro.cz). **Mars** je v Panně a v průběhu prosince překročí jeho úhlový průměr $5''$, ve větších dalekohledech a zvětšeních by měla být již vidět polární čepička i nevýraznější albedové útvary. **Venuše** je pozorovatelná ráno a se svým jasem $-4,1^m$ bude nepřehlédnutelným objektem nad jihovýchodem. A nakonec, při svítání, se nad obzorem objeví i **Saturn**.

Série zákrytů jasných hvězd Hyád Měsícem, včetně nejjasnějšího Aldebaranu, nastene v předvečer Štědrého dne.

Geminidy

Meteorický roj Geminidy má předpovězené maximum na večer 14. prosince. Podmínky k jeho pozorování jsou letos velmi dobré, Měsíc je po novu a jeho srpek zapadá již po 19. hodině. K pozorování meteorů je nejlepší místo s volným výhledem, kde oblohu nezakrývají okolní budovy či stromy a samozřejmě mimo umělé světelné zdroje.

Vánoční kometa

Stejně jako v loňském roce, kdy vánoční oblohu okrášlila kometa C/2014 Q2 (Lovejoy), měli bychom se i letos dočkat dárku v podobě relativně jasné vlasatice. Kometa C/2013 US10 Catalina se koncem listopadu vynořila na ranní obloze jako objekt s výraznou centrální kondenzací. Měla by atakovat hranici viditelnosti pouhým okem, ale každopádně bude (resp. už je) pěknou kometou pro triedry a malé dalekohledy. Vyhledávací mapka zobrazuje její dráhu na obloze od konce listopadu do 10. ledna 2016. Jako námět pro pěknou astrofotografii může být třeba těsný průlet kolem nejjasnější hvězdy severní oblohy Arctura v souhvězdí Pastýře na přelomu roku.

